QƏBƏLƏ ARXEOLOJİ EKSPEDİSİYASI: HESABATLAR, TAPINTILAR

2017-2018

THE GABALA ARCHAEOLOGICAL EXPEDITION: REPORTS, FINDINGS

Bakı - CBS - 2019

MÜNDƏRİCAT

Ruhəngiz Heydərova
Ön söz.....15
Qəbələ haqqında məlumat 20

2017
HESABATLAR / TAPINTILAR

İlyas Babayev, Sevil Ağaməliyeva, İradə M.Nəcəfova, Ülviyyə Heydərova, Sevinc Hüseynova, Laçın Mustafayev
2017-ci ildə Qəbələnin Antik ərazisində aparılmış arxeoloji tədqiqatların qısa hesabatı.....29
• Qazıntı müddəti.....30
• Qazıntı ərazisi.....30
• Ekspedisiya tərkibi.....30
• Maliyyə mənbəyi.....31
• 2017-ci ildə aparılan araşdırmalar.....31
• Tapıntılar saxlanılır.....39
2017-ci ildə Antik ərazidə aşkarlanmış tapıntılar.....40

Ceyhun Eminli, Emil İskəndərov
2017-ci ildə Qəbələdə aparılmış arxeoloji qazıntıların hesabatı. Səlbir ərazisinin V qazıntı sahəsi 45
• Qazıntı müddəti.....46
• Ekspedisiya tərkibi.....46
• Maliyyə mənbəyi.....46
• Səlbir yaşayış yerində aparılmış arxeoloji tədqiqatlar.....46
• V qazıntı sahəsi. KV.12.....47
• V qazıntı sahəsi. KV.19-20.....51
• Tapıntılar saxlanılır.....56
• 2017-ci ildə Səlbir ərazisinin V qazıntı sahəsində aşkarlanmış tapıntılar.....57

2018
HESABATLAR / TAPINTILAR

Ceyhun Eminli

2018-ci ildə Qəbələdə aparılmış arxeoloji qazıntıların hesabatı. Səlbir ərazisinin V qazıntı sahəsi 63

• Qazıntı müddəti.....64
• Ekspedisiya tərkibi.....64
• Maliyyə mənbəyi.....64
• Səlbir yaşayış yerində aparılmış arxeoloji tədqiqatlar.....64
• V qazıntı sahəsi. KV.18.....64
• KV.19.....70
• Tapıntılar saxlanılır.....74
• 2018-ci ildə Səlbir yaşayış yerinin V qazıntı sahəsində aşkarlanmış tapıntılar.....75

Kim Jongil, Qafar Cəbiyev, Son Jaehyun, Jo Mirae, Kim Geonyoung, Boo Seunga, Bae Sanghyun, İradə M.Nəcəfova

2018-ci ildə Qəbələnin Səlbir ərazisində aparılmış arxeoloji qazıntıların qısa hesabatı.....81

• I. Giriş.....82
• Qazıntı müddəti.....82
• Qazıntı ərazisi.....82
• Ekspedisiya qrupunun tərkibi.....83
• Maliyyə mənbəyi.....84
• II. 2018-ci il tədqiqatlarının şərti nəticələri.....84
• 1. Şim.1-Ş.5 kvadratının daxilindəki qərb xəndəyi.....84
• 2. Şim.1-Ş.5 kvadratının daxilindəki şimal xəndəyi.....85
• 3. Şim.1-Ş.5 kvadratındakı arxeoloji qalıqlar.....87
• III. 2018-ci ildə aşkarlanmış ərazilər və onların xronologiyası.....87
• 1) Son Antik dövr. 1.1. saylı quyu və ya katakomba (?).....88
• 2) Son Antik-Erkən Orta əsrlər dövrü. 2 saylı bina qalıqları.....90
• Hovuz (ehtimal olunur).....92
• 3) Orta əsrlər dövrü. 1 saylı bina qalıqları.....93

• 1 saylı binaya aid 1 və 2 saylı təndirlər.....95
• 1 saylı binaya aid 3 saylı təndir.....95
• 1 saylı quyu.....96
• 2 saylı quyu.....97
• 1 saylı dirək dəliyi.....99
• 1 saylı çuxur (quyu).....99
• 3 saylı çuxur (quyu).....100
• IV. Son qeydlər.....102
• V. Tapıntılar saxlanılır.....102
• 2018-ci ildə Səlbir ərazisində aşkarlanmış tapıntılar 103

Qafar Cəbiyev, Elmira Abbasova, Laçın Mustafayev, Əfqan Qasımlı
Qəbələ Arxeoloji Ekspedisiyasının 2018-ci ildə Qala ərazisində apardığı arxeoloji tədqiqatların hesabatı.....113
• Qazıntı müddəti 114
• Ekspedisiya tərkibi.....114
• Maliyyə mənbəyi.....114
• 2018-ci ilin tədqiqatları.....114
• Materialların inventar bölgüsü.....120
• Metal məmulatı.....120
• Şirsiz saxsı məmulatı.....120
• Şirli saxsı məmulatı.....122
• Tikinti materialları.....126
• Şüşə məmulatı.....126
• Bəzək nümunələri.....126
• Döymə daş məmulatı.....127
• Sikkə nümunələri.....127
• Tapıntılar saxlanılır.....127
• 2018-ci ildə Qala ərazisində aşkarlanmış tapıntılar......128

CONTENTS

Ruhangiz Heydarova
Preface……15
Information on Gabala……20

2017
REPORTS / FINDINGS

Ilyas Babayev, Sevil Aghamaliyeva, Irada M.Najafova, Ulviyya Heydarova, Sevinj Huseynova, Lachin Mustafayev
Brief report of the archaeological investigations on the Ancient site, Gabala in 2017.....29
• Excavation period……30
• Location……30
• Expedition members……30
• Financial support……31
• Excavations of 2017……31
• Submission of the finds……39
• **Findings unearthed on the Ancient site in 2017**……40

Jeyhun Eminli, Emil Iskandarov
Archaeological excavation report of 2017 in Gabala. 5th excavation site of the Salbir settlement.....45
• Excavation period……46
• Expedition members……46
• Financial support……46
• Archaeological investigations in the Salbir settlement……46
• 5th excavation site. Square 12……47
• 5th excavation site. Square 19 and 20……51
• Submission of the finds……56
• **Findings unearthed on the 5th excavation site of the Salbir settlement in 2017.....57**

2018
REPORTS / FINDINGS

Jeyhun Eminli

Archaeological excavation report of 2018 in Gabala. 5th excavation site of the Salbir settlement.....63

• Excavation period.....64
• Expedition members.....64
• Financial support.....64
• Archaeological investigations in the Salbir settlement.....64
• 5th excavation site. Square 18.....64
• Square 19.....70
• Submission of the finds.....74
• Findings unearthed on the 5th excavation site of the Salbir settlement in 2018.....75

Kim Jongil, Gafar Jabiyev, Son Jaehyun, Jo Mirae, Kim Geonyoung, Boo Seunga, Bae Sanghyun, Irada M.Najafova

Brief report of the archaeological excavations on the Salbir site, Gabala in 2018.....81

• I. Introduction.....82
• Excavation period.....82
• Excavation site.....82
• Expedition members.....83
• Financial support.....84
• II. Tentative results of the 2018 investigations.....84
• 1. Western trench inside the N1E5 Grid.....84
• 2. Northern trench inside the N1E5 Grid.....85
• 3. Archaeological remains in the N1E5 Grid.....87
• III. Sites identified in the expedition of 2018 and their chronology.....87
• 1) Late Antique Period. Pit No. 1.1 or catacomb (?).....87
• 2) Late Antique-Early Medieval Periods. No. 2 building remains.....90
• Reservoir (assumed).....92
• 3) The Medieval Period. No. 1 building remains.....93
• No. 1 and No. 2 ovens in the No. 1 building structure.....95

• No. 3 oven in the No. 1 building structure……95
• No. 1 pit……96
• No. 2 pit……97
• No. 1 post hole……97
• No. 1 well……97
• No. 3 pit (probably well)……100
• IV. Final remarks……101
• V. Submission of the finds……102
• **Findings unearthed on the Salbir site in 2018……103**

Gafar Jabiyev, Elmira Abbasova, Lachin Mustafayev, Afgan Gasimli
Report of the archaeological investigations on the Gala site, carried out by the Gabala archaeological expedition in 2018……113
• Excavation period……114
• Expedition members……114
• Financial support……114
• Investigations of 2018……114
• Inventory distribution of the materials……120
• Metal products……120
• Unglazed pottery……120
• Glazed pottery……122
• Construction materials……126
• Glass products……126
• Adornments……126
• A stone product……127
• Coin samples……127
• Submission of the finds……127
• **Findings unearthed on the Gala site in 2018**……128

İlyas Babayev, Sevil Ağaməliyeva, İradə M.Nəcəfova, Ülviyyə Heydərova, Sevinc Hüseynova, Laçın Mustafayev

2017-Cİ İLDƏ QƏBƏLƏNİN ANTİK ƏRAZİSİNDƏ APARILMIŞ ARXEOLOJİ TƏDQİQATLARIN QISA HESABATI

Ilyas Babayev, Sevil Aghamaliyeva, Irada M.Najafova, Ulviyya Heydarova, Sevinj Huseynova, Lachin Mustafayev

BRIEF REPORT OF THE ARCHAEOLOGICAL INVESTIGATIONS ON THE ANCIENT SITE, GABALA IN 2017

SEBA

QAZINTI MÜDDƏTİ

Ekspedisiya 2017-ci ilin 15 iyun-15 iyul tarixlərində tarixi Qəbələnin Antik şəhər ərazisində çöl-tədqiqat işləri aparmışdır.

QAZINTI ƏRAZİSİ

Məlum olduğu kimi, Antik ərazi (və ya "Antik şəhər yeri", "Çaqqallı", "Güllütala", "Köbər yeri" və s.) tarixi Qəbələ şəhərinin ilk ərazisi idi. Qaraçay və Qoçalan çayları arasında yerləşən yüksəklikdəki 50 ha sahədə salınan bu şəhər indiki rayon mərkəzindən – müasir Qəbələ şəhərindən 20 km cənub-qərbdə, Çuxur Qəbələ, Tövlə və Şamlı kəndlərinin yaxınlığında yerləşir.

Antik şəhər yerində aparılmış əvvəlki qazıntılar əsasında hesab etmək olar ki, e.ə. II minilliyin son əsrlərində burada yaşayış yeri olmuşdur. Qəbələ yaşayış yeri e.ə. I minilliyin ortalarında şəhərə çevrilib və e.ə. IV əsrin son rübündə yaranan Qafqaz Albaniyası dövlətinin ilk paytaxt şəhəri olub. Beləliklə, Qəbələ şəhər kimi Qafqaz Albaniyası dövləti yarandığı dövrdən əvvəl – təxminən e.ə. V əsrdə formalaşıb, yəni Qəbələnin 2500 ildən artıq tarixi var.

2017-ci ildə arxeoloji tədqiqatlar V qazıntı sahəsində davam etdirilmişdir.

EKSPEDİSİYA TƏRKİBİ

2017-ci ildə ekspedisiya aşağıdakı tərkibdə fəaliyyət göstərmişdir:

1. İlyas Babayev – ekspedisiya rəisi, AMEA-nın müxbir üzvü, tarix elmləri doktoru, professor
2. Sevil Ağaməliyeva – elmi katib, ap.e.i., t.ü.f.d.
3. İradə M.Nəcəfova – ap.e.i., t.e.n., dosent / SEBA
4. Ülviyyə Heydərova – e.i.
5. Sevinc Hüseynova – e.i.
6. Laçın Mustafayev – e.i.

EXCAVATION PERIOD

The expedition continued archaeological researches on the Ancient city site of historical Gabala from 15 June to 15 July in 2017.

LOCATION

It is known that the Ancient site *(Ancient city site, Chaqqalli, Gullutala or Kobar yeri)* was the first area of historical Gabala. The city, founded in a 50 ha area on the hill between the rivers Garachay and Gochalanchay, is located 20 km southwest of modern Gabala city, nearby the villages of Chukhur Gabala, Tovle and Shamli.

According to the results of the previous archaeological investigations on the Ancient city site, we can assume that there existed a dwelling in the last centuries of the 2nd millennium BC. Gabala city site became a great city in the mid-1st millennium BC and was the first capital city of Caucasian Albania, established in the late quarter of the 4th century BC. Therefore, Gabala was founded earlier than Caucasian Albania, i.e. in the 5th century. That is, Gabala is more than 2500 years old.

In 2017, the excavations were continued on this Ancient site of Gabala.

EXPEDITION MEMBERS

The expedition consisted of the following members in 2017:

1. Ilyas Babayev – expedition leader, corresponding member of ANAS, Doctor of History, Professor
2. Sevil Aghamaliyeva – scientific secretary, leading researcher, PhD
3. Irada M.Najafova – leading researcher, PhD Assos. Prof. / SEBA
4. Ulviyya Heydarova – researcher
5. Sevinj Huseynova – researcher
6. Lachin Mustafayev – researcher

MALİYYƏ MƏNBƏYİ

Hesabat ilində bütün təşkilati işlər, o cümlədən qazıntı, tədqiqat və s. işlər SEBA (Seul-Bakı) Azərbaycan-Koreya Mədəniyyət Mübadiləsi Assosiasiyasının maliyyə dəstəyi ilə aparılmışdır.

AMEA-nın Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu isə 5 nəfər ekspedisiya üzvünün ezamiyyə xərclərini ödəmişdir.

FINANCIAL SUPPORT

The archaeological expeditions were carried out by the financial support of SEBA (Seoul-Baku) Azerbaijan-Korean Cultural Exchange Association.

The ANAS Institute of Archaeology and Ethnography defrayed only the travel allowances of five members.

2017-Cİ İLDƏ APARILAN ARAŞDIRMALAR

V qazıntı sahəsinin **(şək. 1)** 700 m^2 ərazisində (şimaldan cənuba 35 m, şərqdən qərbə isə 20 m) ilkin qazıntı işləri 2015-ci ildə başlamışdır.

2017-ci ildə arxeoloji qazıntılar başlayarkən üst təbəqə təmizlənən zaman **(şək. 2)** çiy kərpiclərin izləri müşahidə olunurdu. Bundan başqa, kirəmit qalıqlarına da rast gəlinirdi. Ancaq bu ərazi uzun illər əkin sahəsi kimi istifadə olunduğu üçün üst təbəqə dağıntıya məruz qalmışdır. Ona görə də ilkin mərhələdə kərpicləri aydın izləmək mümkün olmurdu. Təxminən 25-27 sm dərinlikdə divarların izlərini tam olaraq aşkar etmək mümkün oldu.

EXCAVATIONS OF 2017

Initial excavations were carried out in the 700 m^2 area (35 m from north to south, 20 m from east to west) of the fifth excavation site in 2015 **(fig. 1).** Some traces of the raw bricks were observed during the excavations of 2017, when the upper layer was cleaned **(fig. 2).** Besides, tile fragments were also found. However, the upper layer was devastated, because the area had been used as a sowing area for many years. Therefore, it was impossible to observe the bricks clearly at the initial stage. The walls were seen completely at a depth of 25-27 cm.

Şək.1. V qazıntı sahəsinin ümumi görünüşü
Fig.1. General view of the 5th excavation site

Şək.2. Üst təbəqənin təmizləmə prosesi
Fig.2. Cleaning process of the upper layer

Arxeoloji qazıntılar burada Antik dövrə aid tikilinin olduğunu göstərdi. Bu tikili planına görə **(şək. 3)** əvvəlki illərdə Antik şəhər yerində aşkar olunmuş oval formalı binalarla oxşarlıq təşkil

The archaeological excavations revealed that there was an Ancient building. According to this building plan **(fig. 3)**, it is similar to the oval-shaped buildings found on the Ancient city site in the previous years. Raw and half-baked bricks were used **(fig. 4)** in the construction of this new building. The sizes of

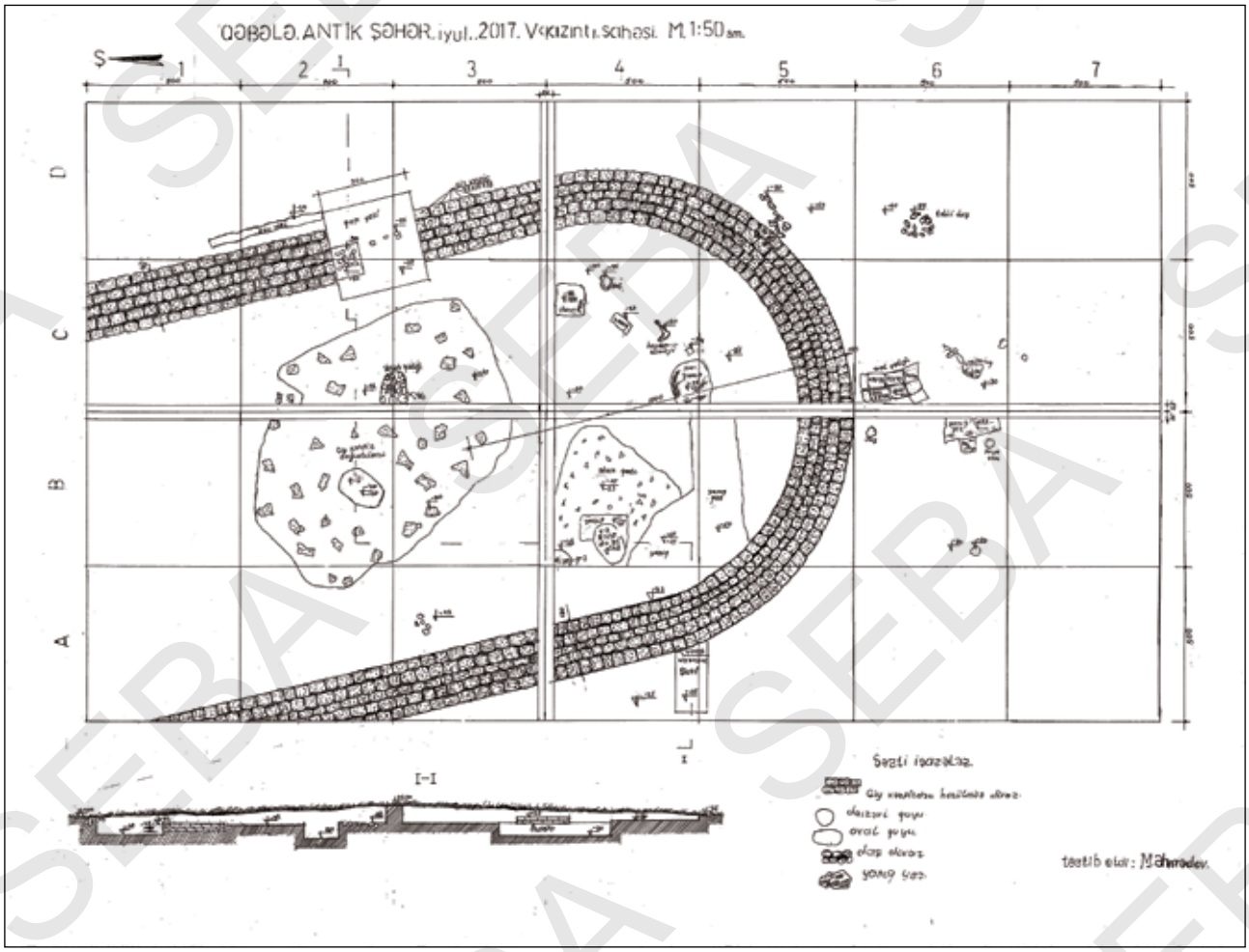

Şək.3. 5-ci oval binanın planı, b.e. I əsri
Fig.3. Plan of the 5th oval building, 1st century AD

edir. Bu yeni binanın inşasında çiy və yarıçiy kərpiclərdən istifadə olunmuşdur **(şək. 4)**. Kərpiclərin ölçüləri müxtəlifdir: 20x40, 33x36, 36x34, 36x36, 37x34 sm-dir.

Bu oval tikilinin divarının eni, əsasən, 1,8 m-dir **(şək. 5a, 5b, 5c, 5d)**. Bəzi yerlərdə (cənub hissəsində) divarın eni 2 m-ə yaxın idi. Divarların daş bünövrəsi yoxdur. Binanın şərq-qərb divarlarının arasında olan daxili məsafə 12 m-dir. Binanın şimal oval hissəsi divarları ilə birlikdə qazıntı sahəsinin kənarına düşdüyü üçün tikilinin uzunluğunu tam şəkildə izləmək mümkün olmadı. Binanın aşkar olunan hissəsinin uzunluğu 29 m təşkil edir. Giriş yeri şərqdən olub, burada eni

Şək.4. 5-ci oval binanın inşasında istifadə olunan kərpiclər, b.e. I əsri
Fig.4. Bricks used in the construction of the 5th oval building, 1st century AD

5a

5b

5c

5d

Şək.5a, 5b, 5c, 5d. 5-ci binanın oval divarının görünüşü, b.e. I əsri
Figs.5a, 5b, 5c, 5d. View of the oval wall of the 5th building, 1st century AD

3 m olan qapı yeri var idi. Tikili bir ümumi zaldan ibarət idi.

Divarların qalmış hündürlüyünü öyrənmək üçün A4 kvadratının cənub hissəsində qazıntı sahəsinin qərb kənarından oval binanın divarına qədər 1 m enində, 2,8 m uzunluğunda, ümumi dərinliyi (0 nöqtəsindən) 1,2 m olan kəşfiyyat şurfu qoyuldu. Profildən kəsiyin hündürlüyü 80 sm-dir **(şək. 6a, 6b)**. Oval binanın 4 kərpicdən ibarət divarının qalmış hündürlüyü 50-55 sm təşkil edir. Kərpiclərin birinin hündürlüyü 12 sm, kərpiclərarası məhlulun qalınlığı isə 2 sm-dir. Kəsikdə izlənilən kərpiclərin altında, şərq tərəfdə kiçik bir hissədə (30x50 sm) səpələnmiş şəkil-

the bricks are various: 20x40, 33x36, 36x34, 36x36, 37x34 cm.

The wall width of this oval building is 1.8 cm **(figs. 5a, 5b, 5c, 5d)**. The width of the wall in some parts (in the southern part) was about 2 m. The walls do not have stone foundations. The internal gap between the eastern and western walls of the building is 12 m. As the northern oval part of the building together with its walls were at the edge of the excavation site, it was impossible to define the length of the building completely. The length of the unearthed part of the building is 29 m. The entrance was from the east. There was a door place with a width of 3 m. The building consisted of a hall.

6a

6b

Şək.6a, 6b. 5-ci binanın kənarında kəşfiyyat şurfu
Figs.6a, 6b. Exploration shaft on the edge of the 5th building

Şək.6c. Kəşfiyyat şurfunun cənub-şərq tərəfində kərpic divarın altına gedən çaydaşlarından ibarət təbəqə, e.ə. I-b.e. I əsrləri
Fig.6c. Layer of pebbles under the brick wall at the southeastern part of the exploration shaft, 1st century BC - 1st century AD

də çaydaşları izlənilib **(şək. 6c)**. Ümumilikdə, yoxlama məqsədi ilə qazılan 83 sm-lik kəsikdə bir-birini əvəz edən 4 təbəqə izlənildi. Yuxarıdan aşağıya doğru:

1-ci təbəqə: Çiy kərpiclərdən ibarət oval tipli tikiliyə məxsus divar;

2-ci təbəqə: Çaydaşlarından ibarət olan və qara rəngli qarışıq təbəqəni kəsən təbəqə;

To define the height of the remaining parts of the walls, an exploring shaft with a width of 1m, length of 2.8 m, and depth of 1.2 was put at the southern part of the A4 square, from the western edge of the excavation site to the wall of the oval building. The height of the profile cut is 80 cm. **(figs. 6a, 6b)**. The height of the remaining wall of the oval building, consisting of four bricks, is 50-55 cm. The height of one of the bricks is 12 cm; the thickness of the solution between the bricks is 2 cm. Under the bricks found in the cut, in a small section in the east (30x50 cm), scattered pebbles were observed **(fig. 6c)**. In total, four layers, replacing one another, were detected in 83 cm-exploration cut. From top to bottom:

1st layer: Wall of the oval-like building consisting of raw bricks;

2nd layer: Layer consisting of pebbles and cutting off mixed black layer;

3rd layer: Black mixed layer (burning traces, burnt tree-coal fragments are observed);

4th layer: Layer with brown pottery and charcoal fragments.

Among the finds detected in the exploration shaft, there are: handle fragment of a clay dish **(fig. 7a)**, base of a single-legged vase **(fig. 7b),** a fragment of a base and body of a vase **(fig. 7c)**.

3-cü təbəqə: Qara rəngli qarışıq təbəqə (yanıq izləri, yanmış ağac-kömür hissələri müşahidə edilir);

The oval building floor is observed at a depth of 0.7-0.8 m. In some parts of the squares B4-C4, the remains of the floor of the oval building

Şək. 7a. Qab fraqmenti. Saxsı
E.ə. I-b.e. I əsrləri
Fig. 7a. Dish fragment. Pottery
1st century BC-1st century AD

10.2 x 7 sm/cm
qal./th.-0.8 sm/cm
q.e./han.w.-2.6 sm/cm
q.h./han.h.-3 sm/cm
q.qal./han.th.-1.3 sm/cm
q.u./han.l.- 6.4 sm/cm

Şək. 7b. Təkayaq vazanın oturacağı. Saxsı
E.ə. I-b.e. I əsrləri
Fig. 7b. Base of a single-legged vase. Pottery
1st century BC-1st century AD

o.d./b.d.-5.8 sm/cm
qal./th.- 0.7 sm/cm

Şək. 7c. Təkayaq vazanın oturacaq fraqmenti. Saxsı
E.ə. I-b.e. I əsrləri
Fig. 7c. Base fragment of a single-legged vase. Pottery
1st century BC-1st century AD

d.-8 sm/cm
qal./th.- 1.8 sm/cm

4-cü təbəqə: Qonur-qəhvəyi rəngli saxsı qırıntıları və kömür qırıntıları ilə izlənilən təbəqə.

Kəşfiyyat şurfunun sahəsindən aşkar edilmiş saxsı tapıntılar arasında saxsı qabın qulp hissəsini **(şək. 7a)**, təkayaqlı vazanın oturacağını **(şək. 7b)**, vazanın oturacaqla gövdəsinin birləşdiyi hissəsinin bir fraqmentini **(şək. 7c)** qeyd etmək olar.

Oval tikilinin döşəməsi təqribən 0,7-0,8 m dərinlikdə izlənir. B4 və C4 kvadratlarının sahəsində bəzi yerlərdə çınqıl qarışıqlı əhəng məhlulu ilə təqribən 1,5 sm qalınlığında suvanmış oval binanın döşəməsinin qalıqları aşkar edilmişdir **(şək. 8)**. Döşəmənin əhəng məhlulu ilə suvanmasına ilk dəfə rast gəlinmişdir. Burada eyni zamanda yanğın izləri **(şək. 9)** də müşahidə olunurdu.

Oval tikilinin şərq tərəfində açılan qapı yerini dəqiqləşdirmək üçün alt təbəqə izlənildi. 3 m uzunluğunda, 1,8 m enində olan qapı yeri qazılarkən təqribən 75-80 sm dərinlikdə qapı

plastered with 1.5 cm-thick lime mortar, mixed with gravel, were discovered **(fig. 8)**. It is the first time that the floor has been plastered with lime. Fire traces were also found here **(fig. 9)**.

To define the door place in the eastern part of the oval building, the lower layer was investigated. While digging the 3 m-long, 1.8 m-wide door place, the brick line joining the door gap at about 75-80 cm depth from outside and inside along the walls was detected.The each line consisted of seven bricks. Various-sized pebbles were found in the middle gap **(fig. 10a)**. Then the part of the door, close to the wall on both sides, was dug (30 cm wide in the northern part, 1 m wide in the southern art and 20 cm deep). The continuation of the afore-mentioned pebbles was observed at the current depth **(fig. 10b)**. This stone wall is in the north-south direction, its length is 2.5 m and its width is 0.6 m. The wall of the oval building

Şək.8. Əhəng məhlulu ilə suvaq qalıqları, b.e. I əsri
Fig.8. Remains of the plaster with mortar, 1st century AD

Şək.9. Yanğın izləri, b.e. I əsri
Fig.9. Fire traces, 1st century AD

boşluğunu divardan-divara, həm çöldən, həm də içəri tərəfdən birləşdirən sıra ilə düzülmüş kərpiclər müşahidə edildi. Hər sıra 7 kərpicdən ibarət idi. Ortadakı boşluqda isə qarışıq formada çaydaşları tapıldı **(şək. 10a)**. Daha sonra qapı yerinin hər iki tərəfdən divara yaxın – şimal hissədə 30 sm, cənub hissədə 1 m eni və daha 20 sm dərinliyi olan hissəsi açıldı. Bir qədər yuxarıdan izlənilən çaydaşlarının davamı mövcud dərinlikdə də aşkar edildi **(şək. 10b)**. Bu daş divar şimal-cənub istiqamətindədir, uzunluğu 2,5 m, eni isə 0,6 m təşkil edir. Oval tikilinin divarı isə 3 kərpic hündürlüyündə izlənilirdi **(şək. 10c)**. Qazıntı müddətinin başa çatması səbəbindən qapı yerinin hansı səbəbdən bu şəkildə olması tam müəyyən edilmədi. Güman edilir ki, çaydaşlarından və kərpic düzümündən ibarət olan bu sadə qurğu qapı yerinin möhkəmləndirilməsi məqsədi daşımışdır, ya da çaydaşlarından ibarət təbəqə oval tikiliyə məxsus olmayıb tamamilə ayrı tikiliyə – alt təbəqəyə məxsus tikinti qalığıdır.

2017-ci ilin arxeoloji tədqiqatları zamanı

Şək.10a. 5-ci binanın qapı yeri, b.e. I əsri
Fig.10a. Door place of the 5th building, 1st century AD

is three bricks height **(fig. 10c)**. As the excavation period was over, it was impossible to define the reason of the door place shape. Supposedly, this simple construction of the pebbles and bricks was made to strengthen the door place or the layer of pebbles did not belong to the oval building, it were the remains of the building of the lower stratum.

10b

10c

Şək.10b, 10c. 5-ci binanın qapı yeri, b.e. I əsri
Figs.10b, 10c. Door place of the 5th building, 1st century AD

burada Antik dövrə aid olmayan bir sikkə tapılmışdır **(şək. 11a, 11b)**. Bundan başqa, aşkar olunan materiallar içərisində kirəmit fraqmentləri **(şək. 12)**, novşəkilli kalipter **(şək. 13)**,

During the archaeological investigations of 2017, a coin that does not belong to the Ancient Period was found here **(figs 11a, 11b)**. Besides, there are tile fragments **(fig. 12)**, gutter-like ca-

11a 11b

Şək.11a, 11b. İran. Anonim, 1318-ci il Hicri (= 1900-cü il), 50 dinar, nikel
Professor Əli Rəcəbli tərəfindən müəyyən olunub.
Figs.11a, 11b. Iran. Anonymous. 1318, Lunar (1900). 50 dinars. Nickel
It was defined by Professor Ali Rajabli.

Şək.12. Kirəmit fraqmentləri, e.ə. I - b.e. I əsrləri
Fig.12. Tile fragments, 1st century BC - 1st century AD

5,5 sm qalınlığında bişmiş kərpic fraqmenti, müxtəliftipli saxsı qab fraqmentləri **(şək. 14a, 14b, 14c)**, heyvan sümükləri **(şək. 15)**, daş toxa **(şək. 16)** və s. vardır.

Qazıntılar nəticəsində əldə olunan arxeoloji tapıntıların ilkin təhlili V sahədə aşkar olunmuş bu oval tikilini b.e. I əsrinə aid etməyə imkan verir.

lipter **(fig. 13)**, baked brick fragment (thickness-5.5 cm), fragments of different clay dishes **(fig. 14a, 14b, 14c)**, animal bones **(fig. 15)**, stone mattock **(fig. 16),** etc. among the finds.

The preliminary analysis of the archaeological finds unearthed on the fifth site allows us to refer the oval building to the 1st century AD. It should

Şək.13. Novşəkilli kalipter, e.ə. I - b.e. I əsrləri
Fig.13. Gutter-like calipter, 1st century BC - 1st century AD

Şək.14. Bişmiş kərpic, e.ə. I - b.e. I əsrləri
Fig.14. Backed brick, 1st century BC - 1st century AD

Şək.14a. Qabın gövdə fraqmenti. Saxsı
E.ə. II-I əsrlər
Fig.14a. Body fragment of a dish. Pottery
2nd-1st centuries BC

4.8 x.3.6 sm/cm
qal./th.- 0.6 sm/cm

Şək.14b. Qabın qulp fraqmenti. Saxsı
E.ə. I-b.e. I əsrləri
Fig.14b. Handle fragment of a dish. Pottery
1st century BC-1st century AD

4 x 2 sm/cm
k.d./cut d.-1.5 sm/cm

Şək.14c. Küpə formalı qab fraqmenti. Saxsı
E.ə. I-b.e. I əsrləri
Fig.14c. Jar-like dish fragment. Pottery
1st century BC-1st century AD

4.3 x 2.8 sm/cm
qal./th.- 0.5 sm/cm

Qeyd etmək lazımdır ki, bu, artıq Antik şəhər yerində aşkar olunmuş sayca 5-ci oval tipli tikilidir.

Aşkar olunan tikilinin divarlarını gələn ilə qədər qorumaq məqsədi ilə onların üstü nazik torpaq qatı ilə örtülərək konservasiya edilmişdir.

be noted that this is the 5th oval-shaped building found on the Ancient city site.

For the purpose of protection, the walls of the unearthed building were covered with a thin layer of soil.

Şək.15. İnək sümüyü, e.ə. I - b.e. I əsrləri
Fig.15. Cow bone, 1st century BC - 1st century AD

Şək.16. Toxa fraqmenti. Daş
E.ə. IX-VII əsrlər
Fig.16. Mattock fragment. Stone
9th-7th centuries BC

u./l.-14 sm/cm
e./w.-14 sm/cm
qal./th.- 2.5 sm/cm

TAPINTILAR SAXLANILIR

Qazıntı işləri bitdikdən sonra əldə olunan tapıntılar Qəbələ Dövlət Tarix-Bədii Qoruğuna təhvil verilmişdir.

SUBMISSION OF THE FINDS

Following the excavations, all the findings were submitted to the Gabala State Historical-Artistic Preserve.

2017-Cİ İLDƏ ANTİK ƏRAZİDƏ AŞKARLANMIŞ TAPINTILAR
FINDINGS UNEARTHED ON THE ANCIENT SITE IN 2017

inv. №/ inv.No.	Tapıntının Adı/ Materialı Finding/Material	Ölçüləri Sizes	Dövrü Period	Fotosu Photo
2014	Toxa fraqmenti. Daş *Mattock fragment. Stone*	u./l.-14 sm/cm e./w.-14 sm/cm qal./th.- 2.5 sm/cm	E.Ə. IX-VII ƏSRLƏR *9th-7th CENTURIES BC*	
2033	Qabın gövdə fraqmenti. Saxsı *Body fragment of a dish. Pottery*	4.8 x.3.6 sm/cm qal./th.- 0.6 sm/cm	E.Ə. II-I ƏSRLƏR *2nd-1st CENTURIES BC*	
2015	Enliağız qabın ağız fraqmenti. Saxsı *Lip fragment of a wide-mouthed dish. Pottery*	4 x 7 sm/cm qal./th.- 7 mm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2016	Qabın qulp fraqmenti. Saxsı *Handle fragment of a dish. Pottery*	4 x 2 sm/cm k.d./cut d.-1.5 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	

2017	Küpə formalı qabın ağız fraqmenti. Saxsı *Lip fragment of jar-like dish. Pottery*	6.4 x 5.2 sm/cm qal./th.- 1.1 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2018	Qabın qulp və gövdəsinin bir hissəsi. Saxsı *Handle and body fragment of a dish. Pottery*	qal./th.- 1 sm/cm q.e./han.w.-2.8 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2019	Qabın qulp fraqmenti. Saxsı *Handle fragment of a dish. Pottery*	q.e./han.w.-1.5 sm/cm u./l.-6.2 x 2.7 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2020	Qab fraqmenti. Saxsı *Dish fragment. Pottery*	5.6 x 3.9 sm/cm qal./th.-1.2 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2021	Qab fraqmenti. Saxsı *Dish fragment. Pottery*	7.2 x 9.7 sm/cm qal./th.- 2.5 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2022	Qab fraqmenti. Saxsı *Dish fragment. Pottery*	5.5 x 4.3 sm/cm qal./th.- 0.6 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	

2023	Küpə formalı qabın ağız fraqmenti. Saxsı *Lip fragment of a jar-like dish. Pottery*	6.4 x 6 sm/cm qal./th.- 1.5 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2024	Qabın gövdə fraqmenti. Saxsı *Body fragment of a dish. Pottery*	h.-8.5 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2025	Qab fraqmenti. Saxsı *Dish fragment. Pottery*	o.d./b.d.-6 sm/cm g.d./body d.-8.5 sm/cm h.-4.5 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2026	Qab fraqmenti. Saxsı *Dish fragment. Pottery*	10.2 x 7 sm/cm qal./th.-0.8 sm/cm q.e./han.w.-2.6 sm/cm q.h./han.h.-3 sm/cm q.qal./han.th.-1.3 sm/cm q.u./han.l.- 6.4 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2028	Təkayaq vazanın oturacağı. Saxsı *Base of a single-legged vase. Pottery*	o.d./b.d.-5.8 sm/cm qal./th.- 0.7 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2029	Təkayaq vazanın oturacaq fraqmenti. Saxsı *Base fragment of a single-legged vase. Pottery*	d.-8 sm/cm qal./th.- 1.8 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	

2030	Küpə formalı qab fraqmenti. Saxsı *Jar-like dish fragment. Pottery*	4.3 x 2.8 sm/cm qal./th.- 0.5 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2031	Vaza qulpu. Saxsı *Vase handle. Pottery*	q.h./han.h.-3.9 sm/cm q.d./han.d.-3.8 sm/cm 1.8 x 1.4 sm/cm (oval hissə/oval part)	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2032	Kalipter. Saxsı. *Calipter. Pottery*	u./l.-34 sm/cm e./w.-15 sm/cm qal./th.- 2.3 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2034	Qab fraqmenti. Saxsı *Dish fragment. Pottery*	3.9 x 2.2 sm/cm qal./th.- 0.3 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2035	Gözmuncuğunun bir hissəsi. Pasta *Amulet fragment. Paste*	h.-1.7 sm/cm d.-1.5 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	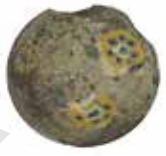
2036	Boşqab formalı qab fraqmenti. Saxsı *Plate-like dish fragment. Pottery*	8.6 x 5 sm/cm h.-3.5 sm/cm o.qal./b.th.-0.8 sm/cm g.qal./body th.-1.1 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	

2037	Küpə formalı qab fraqmenti. Saxsı *Jar-like dish fragment. Pottery*	7.5 x 14 sm/cm qal./th.- 1-1.4 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2038	Yastı kirəmit. Saxsı *Flat tile. Pottery*	u./l.-33 sm/cm e./w.-17.3 sm/cm qal./th.-2.2 sm/cm	E.Ə. I-B.E. I ƏSRLƏRİ *1st CENTURY BC-1st CENTURY AD*	
2027	Döşəmə fraqmentləri. Çınqıl qarışıqlı əhəng *Floor fragments. Lime mixed with gravel*	5.7 x 4.5 sm/cm qal./th.-1.3 sm/cm	I ƏSR *1st CENTURY*	
2013	Sikkə. İran. Anonim. 50 dinar, nikel Professor Əli Rəcəbli tərəfindən müəyyən olunub. *Coin. Iran. Anonymous. 50 dinars, nickel* *It was defined by Professor Ali Rajabli.*	d.-1.8 sm/cm çək./weight-2.9 q/g	1318-ci il, Hicri (1900-cü il) *1318, Hijri (=1900)*	